

COMMENTAAR OP DE ZIENSWIJZEN

ontwerp-bestemmingsplan Waterfront-Noord II

1. Inleiding

Het ontwerp-bestemmingsplan “Waterfront-Noord II” heeft vanaf 18 februari 2010 gedurende zes weken ter inzage gelegen in de stadswinkel op het stadhuis, gelijktijdig met het Milieueffectrapport Waterfront Harderwijk en het ontwerp-bestemmingsplan “Waterfront-Zuid Boulevard-West”.

Er zijn zienswijzen ingediend ten aanzien van de beide ontwerp-bestemmingsplannen en ten aanzien van het Milieueffectrapport Waterfront Harderwijk. In dit document zijn de zienswijzen met betrekking tot het ontwerp-bestemmingsplan “Waterfront-Noord II” samengevat en van een reactie voorzien.

In afzonderlijke documenten wordt ingegaan op zienswijzen die betrekking hebben op het Milieueffectrapport Waterfront Harderwijk en/of het ontwerp-bestemmingsplan “Waterfront-Zuid Boulevard-West”.

2. Zienswijzen

De volgende schriftelijke reacties zijn ontvangen naar aanleiding van de tervisielegging van het ontwerp-bestemmingsplan “Waterfront-Noord II”.

<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>adres</i>	<i>nr. brief</i>	<i>datum ontvangst</i>
1.	[reclamant 1]	[locatie 1]	I10.000672	24-02-2010
2.	[reclamant 2]	[locatie 2]	I10.001007 en I10.001332	18-03-2010 en 12-04-2010
3.	[reclamant 3]	[locatie 3]	I10.001070 en I10.001184	23-03-2010 en 30-03-2010
4.	[reclamant 4]	[locatie 4]	I10.001174	30-03-2010
5.	[reclamant 5]	[locatie 5]	I10.001188	30-03-2010
6.	[reclamant 6]	[locatie 6]	I10.001191	30-03-2010

Dit document wordt ook via het internet openbaar gemaakt.

Om redenen van privacy zijn namen en adresgegevens van de reclamanten niet in dit document vermeld.

3. Ontvankelijkheid

Het ontwerp-bestemmingsplan “Waterfront-Noord II” heeft met ingang 18 februari 2010 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn kon een ieder zienswijzen kenbaar maken bij de raad. Alle ingediende zienswijzen zijn binnen de termijn van inzagelegging ingediend en kunnen derhalve in behandeling worden genomen.

4. Samenvatting zienswijzen en gemeentelijk commentaar

Hieronder zijn de ingekomen reacties (verkort) naar aard en inhoud weergegeven in de linker kolom, met daarnaast in de rechterkolom het gemeentelijke commentaar.

Reactie 1		
	Samenvatting	Commentaar
1.1	Reclamant vraagt hoe de gemeente voornemens is te garanderen dat vis (met name paling) op geen enkele wijze in contact kan komen met asbesthoudende grond en uitspoelende CKW's.	Deze vraag heeft aanleiding gegeven tot het opstellen van de "notitie risicobeoordeling paling" door bureau Tauw. De onderstaande antwoorden zijn op die notitie gebaseerd. In de notitie wordt geconcludeerd dat geborgd is dat vissen geen negatieve effecten ondervinden van de verontreinigingen met chloorkoolwaterstoffen en asbest. De desbetreffende notitie zal aan reclamant worden toegezonden.
1.2	In het kader van het Waterfront worden ook stukken land aan het water teruggegeven. Daardoor bestaat ingeval van asbest de mogelijkheid dat vervuilde gronden op één of andere wijze in contact komen met water. Hij wijst op het feit dat paling zich tijdens de overwintering tot een meter diep in de bodem ingraaft. Er mag niet de geringste twijfel ontstaan over gezondheidseffecten die aan de consumptie van vis verbonden zijn.	Asbest in de waterbodems komt voor binnen het havengebied van Harderwijk. In de directe omgeving in het Wolderwijd komt asbest niet meer voor. Verwijdering van slib in het kader van nautisch beheer zal leiden tot een sterke kwaliteitsverbetering. Aanvullende verwijdering wordt overwogen. Effecten van asbest op het ecosysteem kunnen volgens het RIVM worden uitgesloten, omdat geen inademing plaatsvindt.
1.3	Het MER geeft aan dat CKW's door de aanleg van de nieuwe Boulevardhaven versneld in het oppervlaktewater terecht kunnen komen. Aanpak van de CKW-verontreinigings is niet spoedeisend geacht. Reclamant vraagt zich af in hoeverre de provinciale afwaardering naar de klasse 'niet spoedeisend' al rekening houdt met de versnelde drainage richting oppervlaktewater ten gevolge van graafwerkzaamheden. Het verbaast hem dat de gemeente desondanks niet voornemens is de CKW's in het kader van het Waterfront aan te pakken, maar volstaat met een pleidooi de verplaatsing 'te volgen' en niet specificeert bij welke 'negatieve effecten' de gemeente of het consortium alsnog tot actie dient over te gaan.	Bij de bepaling van de spoedeisendheid is geen rekening gehouden met geplande toekomstige ontwikkelingen. De bepaling is gebaseerd op een onderzoek uit 2009 naar verspreiding van de grondwaterverontreiniging en naar de kwaliteit van de binnenlucht ter hoogte van het brongebied. Bij realisatie van de doorsteek zouden de grondwaterverontreinigingen in het nieuwe oppervlaktewater kunnen draineren. Daarom moet in het kader van de Wet bodembescherming vooraf een plan worden ingediend dat aangeeft hoe met de mogelijke verplaatsing van de verontreiniging wordt omgegaan. Hierin moeten maatregelen worden beschreven om eventuele negatieve effecten tegen te gaan en/of de effecten te monitoren. Dit plan wordt vervolgens in procedure gebracht. Daarbij is inspraak mogelijk. Op basis van de genoemde "notitie risicobeoordeling paling" wordt niet verwacht dat dit proces zal leiden tot overschrijding van de KRW-norm in het Wolderwijd dan wel MTR-norm in de doorsteek. Zelfs de meest gevoelige ecologische norm PNEC (zonder beleidsmatige betekenis) wordt naar verwachting niet benaderd. Op dit moment kan niet worden ingeschat of en

		welke maatregelen het bevoegd gezag Wet bodembescherming zal eisen.
1.4	Het bevreemdt reclamant dat het consortium tot slechts 5 jaar na aanleg gehouden is bij te dragen aan een eventuele sanering. Kosten nadien komen kennelijk volledig voor rekening van de gemeente en zijn inwoners.	De kosten komen in alle gevallen ten laste van het project Waterfront, ook als de kosten door het consortium worden gemaakt.

Reactie 2	<i>Bij de zienswijze zijn twintig vragen gevoegd, die verband houden met passages uit de zienswijzen. In deze samenvatting zijn die vragen opgenomen bij de desbetreffende passages uit de zienswijzen. De nummering van de vragen is daarbij niet gewijzigd.</i>	
	Samenvatting	Commentaar
2.1	Het gaat bij Natura 2000 gebieden om de vraag of ruimtelijke plannen zich verdragen met een duurzame instandhouding van natuur in een vastgestelde omvang en kwaliteit. De verenigingen onderschrijven de hoofdlijnen van het project Waterfront. Wel zijn zij van mening dat de plannen aanpassing behoeven om te voldoen aan Europese en Nederlandse natuurbeschermingswetgeving.	De passende beoordeling wijst uit dat het project Waterfront geen significant negatieve gevolgen heeft ten opzichte van de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Veluwe en Veluwerandmeren, en evenmin een aantasting oplevert van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden. Daarmee wordt voldaan aan de Nederlandse en Europese natuurbeschermingswetgeving.
2.2	De gebruikte stippenkaarten hebben betrekking op slechts twee seizoenen, terwijl vogelaantallen in de Veluwerandmeren notoire schommelingen vertonen. Bij het opschuiven van een oeverlijn kunnen meer vogels betrokken zijn omdat de dichtheid van een aantal soorten richting water toeneemt. Een gecombineerd gebruik van stippenkaarten en 'voorspelde' aantallen op basis van van jaar tot jaar aanwezig habitat verdient de voorkeur. Vraag 1 Is bij de effectbepaling voor vogels gewerkt met stippenkaarten uit een beperkt aantal waarnemingsjaren of is ook ander materiaal gebruikt?	Voor de kwantitatieve effectbepaling is gebruik gemaakt van telgegevens voor twee seizoenen (1999-2000 en 2005-2006). De telgegevens zijn destijds gedetailleerd op locatie van verblijf van de vogels ingetekend (Prinsen et al. 2006). Bovendien is onderscheid gemaakt in het type gebruik (foeragerende versus rustende vogels). In de zienswijze wordt gesteld dat deze informatie onvoldoende is om een dichtheidsinschatting te maken. Dit wordt niet met argumenten onderbouwd, ook worden geen gegevens overgelegd waaruit zou blijken dat de door Bureau Waardenburg verzamelde gegevens onjuist zouden zijn. De stippenkaarten zijn met grote zorgvuldigheid opgesteld en berusten niet op onderschattingen. De methode is juist zeer degelijk en controleerbaar. Daarnaast is ook gebruik gemaakt van tellingen van de provincie Flevoland voor de gehele Veluwerandmeren van deze en omliggende jaren. Hiermee is een aanvullende indruk van aantal schommelingen verkregen. Echter deze informatie is niet specifiek voor het plangebied bruikbaar vanwege het schaalniveau waarop het verzameld is, daarom zijn aanvullende veldkarteringen uitgevoerd. Daarnaast is op basis van habitatbeschikbaarheid een schatting

		<p>gemaakt van de orde grootte van aantallen vogels, met name voor soorten waarvoor de dagtellingen minder geschikt zijn om de foerageerfunctie in beeld te krijgen (kuifeend en tafeleend) (paragraaf 4.4.1). Vanaf 2009 zijn wederom watervogeltellingen uitgevoerd. Deze tellingen laten vooralsnog geen wijziging zien van het gebruik van het plangebied door watervogels ten opzichte van de andere teljaren. De beoordeling is niet uitsluitend op informatie van twee seizoenen uitgevoerd maar op een combinatie van informatie uit bovengenoemde bronnen. Dit betreft een combinatie van informatie van werkelijke verspreiding en inschatting van habitatbeschikbaarheid. Er is voor de passende beoordeling kwalitatief goede informatie verzameld over de exacte verspreiding en aantallen van vogels, veranderingen in de loop der jaren alsmede voedselbeschikbaarheid voor vogels. De methode is geschikt om een inschatting te maken van een orde grootte van effecten die nodig is in het kader van een passende beoordeling (hoofdstuk 4).</p>
2.3	<p>vraag 2 Is bij de effectbepaling voor vogels rekening gehouden met dichtheidsgradiënten?</p>	<p>Zie het antwoord op vraag 1. Juist de zorgvuldige kartering van vogels waarbij ook gebruik is gemaakt van een afstandsmeter om groepen foeragerende vogels op kaart in te tekenen maakt het mogelijk om gradiënten goed in beeld te brengen. Voor de effectbepaling is vervolgens gerekend met polygonen die overeenkomen met de grootte van de groepen watervogels. Op deze wijze is gerekend met dichtheden die corresponderen met de waarneemlocatie. Bovendien is de voedselbeschikbaarheid als extra omrekeningsfactor gebruikt voor enkele soorten, waarmee derhalve de dichtheidafhankelijke factoren zijn verdisconteerd (zie paragraaf 4.4.1 van de passende beoordeling).</p>
2.4	<p>De toevoeging van het jaar 2009 maakt weinig verschil omdat de arealen vitale kranswier in dat jaar zijn afgenomen, zodat 2009 een onderschatting geeft van vogels die boven dergelijke vegetaties verblijven.</p> <p>vraag 3 Zijn de effecten van de sterke algenaantasting van het kranswieren in 2009, op de voedselbeschikbaarheid, respectievelijk, vogelaantallen verrekend?</p>	<p>Nee, de effectstudie heeft zich niet gericht op een specifiek jaar. Zoals in vraag 1 en 2 al gesuggereerd is, is het beter om in dergelijke effectbepalingen meerdere jaren in het onderzoek te betrekken. In natuurlijke systemen zijn er jaarlijks flinke fluctuaties zichtbaar (Van de Berg <i>et al.</i> 1998, De Levende Natuur). De waterplantenontwikkeling in de Veluwerandmeren heeft zich sinds het begin van de jaren negentig van de</p>

		<p>vorige eeuw ingezet en waterplantenvelden, waterhelderheid en bijbehorende aantallen watervogels zijn enorm toegenomen. Ook is gebleken dat er mindere jaren zijn, maar dat het herstellend vermogen van het systeem groot is (zie Ecologie en waterkwaliteit Veluwerandmeren 2004-2006; RWS, IJG-rapport 2008-2). In de Bassende Beoordeling van het Waterfront is dan ook gerekend met een langere periode (2000-2006), waarin ook een periode betrokken is met minder grote waterplantenbedekking (2000-2001). Daarmee worden natuurlijke seizoensfluctuaties verrekend. Daarbij moet in het achterhoofd gehouden worden dat het relatief belang van het effectgebied voor de IHD's (kranwiervegetaties) sowieso minimaal is en het effect per definitie relatief zeer klein blijft, onafhankelijk van de ontwikkelingen elders in het Natura 2000 gebied.</p>
2.5	<p>Appellant is van mening dat de passende beoordeling van het IIVR (PB IIVR) niet juist is uitgevoerd. De kritiek spitst zich toe op de foerageerdiepten van Kleine Zwanen, voedselconcurrentie door Knobbelzwanen en de wijze van saldering in ruimte en tijd, alsmede enkele rekenfouten. Indiener heeft daarom een tweede zienswijze in voorbereiding met betrekking tot de passende beoordeling van het IIVR. Verzocht wordt om deze tweede zienswijze pro forma als ingelast te beschouwen in de onderhavige zienswijze.</p>	<p>In de procedures met betrekking tot het project Waterfront is niet aan de orde of de passende beoordeling van het IIVR juist is uitgevoerd. De passende beoordeling voor het Waterfront heeft uitgewezen dat significante negatieve effecten van (onderdelen van) het project Waterfront kunnen worden uitgesloten, indien wordt voorzien in de aanleg van twee rustgebieden.</p> <p>De aangekondigde tweede zienswijze is op 12 april ingediend. Deze aanvullende zienswijze heeft betrekking op de passende beoordeling van het IIVR, en maar zeer ten dele op het project Waterfront. De volgende onderwerpen in de aanvullende zienswijze hebben wel een relatie met het project Waterfront:</p> <ul style="list-style-type: none"> – het bieden van zekerheid over de rustgebieden; – de invloed van de waterzuivering op de natuurwaarden; – de situering van het overloopterrein en een deel van het strandeiland binnen Natura 2000. <p>Deze onderwerpen komen elders in deze beantwoording inhoudelijk aan de orde.</p>
2.6	<p>Appellant sluit niet uit dat de negatieve effecten van het Waterfront op een aantal natuurwaarden (arealen, aantallen) geneutraliseerd kunnen worden door de aanleg van effectieve rustgebieden. In dat geval is een integrale beoordeling van de PB Waterfront en de PB IIVR minder</p>	<p>De passende beoordeling wijst uit dat het project Waterfront Harderwijk, zowel afzonderlijk als in combinatie met andere projecten, ten opzichte van de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Veluwerandmeren en Veluwe geen significant negatieve</p>

	<p>urgent. Voorwaarde is wel dat die rustgebieden gaan doen wat ze beogen, voordat de ingrepen met negatieve effecten zullen plaatsvinden.</p>	<p>gevolgen heeft en geen aantasting oplevert van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden. Een voorwaarde daarbij is wel dat de beide rustgebieden tijdig worden aangewezen en zullen functioneren. (zie ook opmerkingen 1 en 2)</p>
<p>OPMERKING 1</p> <p><i>In de passende beoordeling, paragraaf 4.2.6, is aangegeven dat toename van vaarbewegingen (mogelijke uitwaaiering van recreatief vaarverkeer) in de winterperiode vanuit de toekomstige woongebieden Eilanden en Stadswerven zou kunnen leiden tot negatieve effecten (verstoring van watervogels).</i></p> <p><i>Om deze mogelijk negatieve effecten te voorkomen zijn twee rustgebieden in het project Waterfront opgenomen waar in de winterperiode (tussen 1 september en 1 april) een toegangsbeperking geldt voor vaartuigen. Hiermee worden met zekerheid effecten van verstoring van watervogels door de desbetreffende vaarbewegingen voorkomen (paragraaf 4.2.7).</i></p> <p><i>Het instellen van de rustgebieden is uitsluitend nodig geacht om negatieve effecten te voorkomen van vaarbewegingen die in de winterperiode plaatsvinden vanuit de toekomstige woongebieden Eilanden en Stadswerven. Voor die gebieden is in 2008 het bestemmingsplan Waterstad vastgesteld, dit plan vigeert sinds december 2009.</i></p> <p><i>Het instellen van rustgebieden heeft geen enkele relatie met de ontwikkelingen die krachtens de bestemmingsplannen Waterfront Noord II en Waterfront-Zuid Boulevard West mogelijk worden gemaakt. Voor de vaststelling van de bestemmingsplannen Waterfront Noord II en Waterfront-Zuid Boulevard-West is het opnemen van de rustgebieden dan ook niet van belang.</i></p>		
<p>OPMERKING 2</p> <p><i>De instelling van de rustgebieden kan in juridische zin via de volgende grondslagen tot stand worden gebracht:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Toepassing van artikel 20 Natuurbeschermingswet 1998. Krachtens dit artikel kan het bevoegde gezag de toegang tot een Natura 2000-gebied of delen daarvan, voor zover dit noodzakelijk is voor de bescherming van natuurwaarden, beperken.</i> <i>2. Herziening van de voor deze gronden vigerende bestemmingsplannen. De herziening strekt zich uit de gebruiksfuncties van de gronden, in die zin dat recreatief medegebruik gedurende de winterperiode als een vorm van verboden gebruik wordt aangemerkt.</i> <i>3. Onmiddellijke dan wel middellijke uitoefening van de privaatrechtelijke bevoegdheid om het bevaren en/of betreden van de rustgebieden te verbieden via de sommatie van artikel 461 Wetboek van Strafrecht.</i> <p><i>Elk van deze grondslagen kan worden bekrachtigd en versterkt door het (doen) opnemen van de rustgebieden in de nog op te stellen beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden van de Veluwerandmeren.</i></p> <p><i>De instelling en inrichting van de beoogde rustgebieden via één of meer van de onder 1. tot en met 3. genoemde grondslagen is gebonden aan afzonderlijke besluitvormingsprocessen. Deze processen zijn inmiddels opgestart en zullen in de komende jaren tot resultaat leiden. Of zij ten tijde van de vaststelling van de eindplannen voor het projectgebied Waterstad reeds zullen zijn afgerond staat echter niet onomstotelijk vast. Die onzekerheid verdraagt zich niet met de verplichting om significant negatieve effecten, respectievelijk aantasting van de natuurlijke kenmerken als gevolg van het Waterfront uit te sluiten. Effectuitsluiting is niettemin verzekerd via de uitgiftevoorwaarden van de gronden van Waterstad en wel als volgt.</i></p> <p><i>Indien ten tijde van de gronduitgifte de rustgebieden juridisch en feitelijk niet of nog niet tot stand zijn gebracht en de gemeente niet of nog niet in een toekomstbestendig beheer heeft (doen) voorzien, wordt de voorwaarde opgenomen dat uitvaren op de randmeren gedurende de periode van 1 september tot 1 april is verboden. De voorwaarde vervalt zodra de rustgebieden juridisch en feitelijk tot stand zijn gebracht en de gemeente in een toekomstbestendig beheer heeft voorzien.</i></p>		

De voorwaarde wordt in de openbare registers ingeschreven als kwalitatieve verplichting als bedoeld in artikel 6:252 Burgerlijk Wetboek. Hierdoor worden ook de opvolgers onder bijzondere titel van de eigenaar en degenen die een recht tot gebruik van het bezwaarde goed mochten verkrijgen, van rechtswege aan deze verplichtingen gebonden.

2.7	De beoordeling van effecten van het Waterfront Harderwijk op Natura 2000 gebied Veluwerandmeren kan alleen los gezien worden van de PB IIVR, als de effecten van het Waterfront zelf op zijn minst neutraal zijn. Het MER en de PB geven aan dat significant negatieve effecten zonder rustgebieden niet zijn uit te sluiten. Dat impliceert dat alleen bij een bewezen effectiviteit van die rustgebieden, aan een integrale, cumulatieve beoordeling (van IIVR en Waterfront samen) ontkomen kan worden.	De passende beoordeling wijst uit dat het project Waterfront geen significant negatieve gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen en de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren, mits wordt voorzien in de realisering van de twee rustgebieden. De rustgebieden houden verband met mogelijke uitwaaiering van recreatief vaarverkeer dat kan ontstaan na realisering van bestemmingsplan Waterfront Zuid Waterstad. De rustgebieden zullen worden gerealiseerd voordat eventuele negatieve effecten van vaarbewegingen vanuit het woongebied Waterstad kunnen gaan optreden. <i>(zie ook opmerkingen 1 en 2)</i>
2.8	Appellant onderschrijft dat de beoogde rustgebieden als mitigaties en niet als compensaties mogen worden aangemerkt. Daarvoor is wel vereist dat de rustgebieden binnen de planbegrenzing van de voorliggende ontwerp-bestemmingsplannen vallen. Dit is nu niet het geval. vraag 4 Waarom strekt de begrenzing van de bestemmingsplankaarten zich niet uit tot de rustgebieden?	Om redenen van praktische uitvoerbaarheid is het project Waterfront vervat in meerdere bestemmingsplannen. Verschillende onderdelen van het project, waaronder de rustgebieden, worden daarom geregeld in verschillende bestemmingsplannen. <i>(zie ook opmerking 1)</i>
2.9	Schriftelijke toelichtingen waaruit blijkt of en hoe de financiering van aanleg en toekomstig jaarlijks onderhoud geregeld is en wie hiervoor garant staat, ontbreken. vraag 5 Hoe is de inrichting, de financiering, de ontoegankelijkheid, en het beheer van de rustgebieden gewaarborgd?	De gemeente Harderwijk draagt zorg voor de financiering, de ontoegankelijkheid, en het beheer van de rustgebieden. Momenteel vindt overleg plaats met diverse betrokkenen om hier concreet invulling aan te geven. Indien het noordelijke rustgebied wordt aangewezen door de minister van LNV (op basis van artikel 20 Nb-wet), dan verschuift een deel van de genoemde verantwoordelijkheden naar LNV. <i>(zie opmerkingen 1 en 2)</i>
2.10	Niet is beschreven wat de beoogde datum van oplevering van de rustgebieden is. Voorts is niet gebleken of de wijze van inrichting borg staat voor condities waarbij de beoogde soorten gedijen (luwte, diepte, substraat, helderheid, begroeiing, wateruitwisseling e.d.). vraag 6 Is schriftelijke instemming met de rustgebieden verkregen van RWS, LNV en gemeente Dronten en wat zijn daarbij hun voorwaarden?	Over de realisering van de rustgebieden vindt overleg plaats met RWS, LNV en de gemeente Dronten. Het ligt in de bedoeling om het zuidelijke rustgebied planologisch te regelen in het bestemmingsplan Stadsweiden. Voor instellen van het noordelijke rustgebied worden meerdere opties onderzocht.

2.11	Appellant gaat er niet mee akkoord als de Gemeente Dronten rustgebied-noord ook zelf zou opvoeren als mitigatie voor een of ander door haarzelf gewenst project.	Daarvan is geen sprake.
2.12	De gemeente gaat uit van afsluiten voor 'recreatief vaarverkeer' tussen 1 september en 1 april. Waarom wordt de ontoegankelijkheid beperkt tot 'recreatief vaarverkeer'? De PB Waterfront stelt dat het ook zou moeten gaan om vrijwaring van betreding. Appellant is van mening dat ten behoeve van de ontoegankelijkheid met bebording niet kan worden volstaan. Bebording is alleen effectief in combinatie met handhaving. Fysieke zonering is de enig denkbare garantie en daarvoor dienen financiële middelen gereserveerd te worden.	De te voorkomen negatieve effecten worden veroorzaakt door recreatief vaarverkeer. Met name deze vorm van verstoring moet door het instellen van de rustgebieden worden voorkomen. Bij het instellen van de rustgebieden wordt geborgd dat wordt voldaan aan de te stellen eisen om het functioneren van de rustgebieden te waarborgen. Hoe markering en handhaving precies worden geregeld is momenteel onderwerp van overleg. <i>(zie ook opmerkingen 1 en 2)</i>
2.13	Wij maken ons zorgen over de realisering van effectieve rustgebieden omdat ook het MER (deel A, p. 20) wijst op de financiële krapte van het gehele Waterfront.	Financiële krapte mag geen argument zijn om de rustgebieden niet aan te leggen. De rustgebieden vormen een essentieel en onlosmakelijk onderdeel van het project Waterfront om mogelijke negatieve effecten van vaarbewegingen vanuit Waterstad te voorkomen.
2.14	De effectiviteit van de rustgebieden moet middels monitoring aannemelijk gemaakt worden, voordat de planonderdelen met een negatief effect ter hand genomen kunnen worden. Desondanks meent u dat zowel het planonderdeel Waterfront Noord II als de aanleg van rustgebieden beide in fase 1 kunnen plaatsvinden.	Het plan Waterfront Noord II is geen planonderdeel met negatief effecten die door aanleg van rustgebieden wordt voorkomen. <i>(zie ook opmerking 1)</i>
2.15	vraag 7 Hoe en wanneer stelt u vast of de rustgebieden voldoende goed functioneren om vervolgens, bij gebleken effectiviteit, de planonderdelen met een negatief effect ter hand te kunnen nemen?	Het plangebied wordt sinds mei 2009 maandelijks gemonitord op watervogelaantallen en verspreiding. De vogelverspreiding wordt exact ingemeten zodat de locatiekeuze in beeld gebracht wordt. Deze informatie kan afgezet worden tegen de tellingen van de gehele Randmeren uitgevoerd door de Provincie Flevoland. Deze informatie kan tijdig kennis bieden over trendbreuken in aantallen watervogels. Deze monitoring wordt de komende jaren gecontinueerd.
2.16	De RWZI zou ook een omdijkt retentiebekken aan kunnen leggen zonder parkeerterrein; retentie en parkeren staan los van elkaar. vraag 10 Is de verplichte aanleg van een 5e trap ook mogelijk zonder aanleg van een parkeerterrein?	Het aanleggen van de zogenoemde vijfde trap is eventueel ook mogelijk zonder aanleg van het parkeerterrein. <i>(zie ook opmerking 3)</i>
<p>OPMERKING 3</p> <p><i>De benaming "vijfde trap" is feitelijk een onvolledige typering van de beoogde maatregelen nabij de RWZI die zullen leiden tot verbetering van de waterkwaliteit. In de passende beoordeling (paragraaf 2.2) is beschreven dat ten oosten van het overloopterrein een waterbassin van 2 ha is voorzien. Dit waterbassin heeft twee functies:</i></p>		

1. nazuivering van het effluent van de RWZI (deze functie wordt de "vijfde trap" genoemd);
2. het opvangen van overstort van rioolwater.

Uit de passende beoordeling blijkt dat met name de tweede functie (het opvangen van rioolwater in een retentie bassin) een licht positief effect heeft op de instandhoudingsdoelen voor kranswieren en fonteinkruiden .

In paragraaf 4.2.9 wordt gesteld: Door de gekozen opzet wordt het rechtstreeks overstorten van rioolwater in het Veluwemeer sterk beperkt. In de huidige situatie zijn er vrijwel geen kranswieren en fonteinkruiden aanwezig ter hoogte van de overstort. Plaatselijk leidt de afname van ongezuiverd rioolwater tot een verbetering van de waterkwaliteit. Lokaal treedt er een lichte toename op van het aandeel kranswieren en fonteinkruiden.

De toename heeft een licht positief effect op de instandhoudingsdoelen voor kranswieren en fonteinkruiden .

Voor het inboeken van dit positieve effect is de "vijfde trap" niet essentieel, hiervoor is wel essentieel dat het aantal overstorten in de komende jaren zal afnemen. Dit wordt gegarandeerd.

Mogelijk kan de reductie van het aantal overstorten, en daarmee de verbetering van de waterkwaliteit al worden bereikt door maatregelen binnen het rioleringsstelsel; in het kader van de Optimalisering Afvalwatersysteem Harderwijk (OAS) worden maatregelen genomen die ver voor het lozingspunt tot een beperking van piekafvoeren moeten leiden. Wanneer zou blijken dat die maatregelen onvoldoende effect sorteren dan zal het systeem worden gerealiseerd dat in de passende beoordeling is omschreven (opvangen van overstortwater in een retentie bassin, waardoor in een later stadium zuivering van het overstortwater in de RWZI kan plaatsvinden). Over de wijze waarop een en ander het best kan worden geëffectueerd vindt overleg plaats met Waterschap en Rijkswaterstaat.

2.17	<p>Mocht een aangepaste RWZI de grotere helderheid van de Veluwerandmeren realiseren dan nog mag dat niet één op één vertaald worden in een grotere voedselbeschikbaarheid voor kwalificerende vogels.</p> <p>Vraag 9 Wat geeft u aanleiding, anders dan het MER aangeeft, te veronderstellen dat een 4e en 5e trap van de RWZI blijvend ingeboekt kunnen worden als positieve bijdragen aan de helderheid van water, respectievelijk, uitbreiding van kranswieren, respectievelijk, voedselbeschikbaarheid voor vogels?</p>	<p>(zie opmerking 3) Uit de ontwikkelingen van waterplanten-vegetaties in de Veluwerandmeren sinds 1990, toen de waterkwaliteit werd verbeterd, blijkt overduidelijk dat de positieve trend geen tijdelijk effect is. Hoewel er seizoensschommelingen zijn, is het systeem in kwaliteit verbeterd en langjarig stabiel gebleken. Een verdere verbetering zal de stabiliteit doen toenemen en de waterplantenvelden verder kunnen laten uitbreiden en in biomassa toenemen (Ecologie en waterkwaliteit Veluwerandmeren 2004-2006; RWS, IJG-rapport 2008-2).</p>
2.18	<p>vraag 11 Waarom ziet u de 5^e trap als een mitigerende en niet als een compenserende maatregel?</p>	<p>De vijfde trap is in de passende beoordeling niet aangemerkt als mitigatie of compensatie, maar als een onderdeel van het project (initiatief) waarvoor de passende beoordeling is uitgevoerd. (zie ook opmerking 3)</p>
2.19	<p>De keuze om het Overloopterrein binnen Natura 2000 gebied aan te leggen wordt gerechtvaardigd met drie argumenten: 1) de inpoldering verandert de feitelijke begrenzing niet, 2) het gebied is van relatief geringe kwaliteit, en 3) alternatieven zijn duurder.</p> <p>Tegen argument (1) brengen wij in dat effecten dienen te worden afgewogen tegen het al dan niet wijzigen van het natuurlijke</p>	<p>In de onderstaande reactie wordt eerst ingegaan op de juridische aspecten en vervolgens op de ecologische aspecten.</p> <p>Recente jurisprudentie van de Raad van State bevestigt dat de toelaatbaarheid van areaalverkleining (in de enge betekenis van een ontwikkeling binnen een SBZ) dient te worden beoordeeld aan de hand van de vraag of het desbetreffende project of handeling een kans geeft op een significant negatief</p>

	<p>karakter. De omzetting van water in land (met het bijbehorende verlies van kwalificerende plant- en diersoorten) kan niet aangemerkt worden als een behoud van natuurlijke kenmerken. Alleen al dit verlies is, ongeacht de mogelijke realisatie van mitigerende rustgebieden, reden om de PB IIVR volledig in de afwegingen te betrekken. Wat betreft het tweede argument (2) merken wij op dat Natura 2000 aanwijzingsbesluiten geen onderscheid maken tussen gebieden met hoge en gebieden met lage kwaliteit. Alleen de aanwezigheid van betreffende soorten, in hoge dan wel minder hoge dichtheid, is bepalend geweest voor de begrenzing</p> <p>Wij zijn van mening dat onvoldoende gevolg is gegeven aan het Advies voor Richtlijnen van de Commissie MER (met name p. 5-9). Wij vragen ons af op welk ander gebruik dan parkeren bedoeld wordt daar waar het MER spreekt 'vooral parkeergelegenheid'. In onze beleving zou het Overloopterrein namelijk uitsluitend gaan dienen voor parkeren.</p> <p>vraag 8 Wat geeft u aanleiding aan te nemen dat landwinning (Overloopterrein, Strandeiland) met verlies van kwalificerend habitat mag plaatsvinden binnen de begrenzing van Natura 2000 gebieden?</p>	<p>effect voor het Natura 2000-gebied. Daarbij is de notie van belang dat niet elke aantasting tot significante effecten hoeft te leiden. De uitspraken van de Raad van State onderstrepen dat plannen of projecten niet vanwege het enkele feit dat zij negatieve gevolgen hebben voor (het areaal van) het beschermde gebied als ontoelaatbaar moeten worden beschouwd, maar dat dit afhankelijk is van de beoordeling of deze gevolgen als significant moeten worden aangemerkt. De significantie van de gevolgen van een plan voor een Natura 2000-gebied moeten worden afgezet tegen de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Wanneer de gevolgen van het plan de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen, dan kan het niet worden beschouwd als een plan dat significante gevolgen heeft voor het betrokken gebied.</p> <p>Verantwoording voor deze benadering is te vinden in de volgende uitspraken van de Raad van State:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 29 april 2009, zaaknr. 200800948/1, overweging 2.8.3; - 15 april 2009, zaaknr. 200800669/1, overweging 2.6.6. - 7 oktober 2009, zaaknr. 200809520/1/R2, overweging 2.11. <p>Ecologische aspecten: Onderzocht is of de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000 gebied in gevaar kunnen komen. Uit de passende beoordeling blijkt overduidelijk dat op de locatie van het overloopterrein en strandeiland geen of zeer kleine hoeveelheden van de habitat kranwieren of fonteinkruiden voorkomen zodat in overeenstemming met de leidraad significantie sprake is van een hooguit zeer klein verlies.</p>
2.20	<p>Appellant sluit niet uit dat alternatieven qua aanleg en exploitatie te duur zijn, maar deze kosten, zoals de meerkosten van een meerdeks-garage op bestaand land binnen het Waterfront, hadden dan wel zichtbaar gemaakt moeten zijn.</p> <p>vraag 12 Hoeveel hoger zijn de exploitatiekosten van parkeerterreinvarianten die buiten Natura 2000 gelegen zijn?</p>	<p>In het MER Waterfront Harderwijk, deel A, paragraaf 3.1.1. is aangegeven dat diverse onderzoeken zijn verricht om een geschikte parkeerlocatie op een beloofbare afstand van het Dolfinarium te vinden.</p> <p>Op pagina 48/100 van het MER wordt onder meer geconstateerd dat de kosten van een (al dan niet gebouwde) parkeervoorziening ten zuidwesten van de N302 veel te hoog zijn in relatie tot de verwachte opbrengsten.</p> <p>Deze constatering is gebaseerd op een planeconomische analyse d.d. 23 oktober 2009. Deze analyse wijst uit dat de</p>

		<p>kosten fors toenemen door het overloop-parkeren aan de westzijde van de N302 te situeren. Hierin is het verlies aan opbrengstpotentie verdisconteerd. Geconcludeerd wordt: "Bij realisatie van maaiveldparkeren nemen de kosten met factor 1,6 toe en bij gebouwd parkeren met factor 5,9. Hierbij is nog geen rekening gehouden met kosten voor ontsluitingswegen en parkeerplaatsen van bussen aan de westzijde van de N302. De verschillen tussen het overloopterrein en de westzijde van de N302 zullen hierdoor groter worden."</p>
2.21	<p>Appellant vraagt zich af op welk ander gebruik dan parkeren bedoeld wordt daar waar het MER spreekt 'vooral parkeergelegenheid'. In zijn beleving zou het Overloopterrein namelijk uitsluitend gaan dienen voor parkeren.</p>	<p>Het Overloopterrein heeft naast de primaire functie als parkeerterrein voor Dolfinariumbezoekers ook een verkeersfunctie (via dit terrein wordt het watersportbedrijventerrein in de uitbreiding van Lorentzhaven ontsloten). Op de noordoostelijke hoek van het overloopterrein is een locatie voor hengelsportvereniging De Snoek geprojecteerd (bestaande uit een haven en een verenigingsgebouw, beide in omvang vergelijkbaar met hun huidige accommodatie in het plangebied).</p>
2.22	<p>Appellant onderschrijft dat het Strandeiland periodiek kan leiden tot verstoring van watervogels door activiteiten, betreding, geluid en licht. Het OBP Waterfront Zuid BW staat evenementen alleen toe tussen 1 april en 1 september, maar sluit openstelling van de beoogde horeca gedurende diezelfde periode niet uit. Dit maakt een jaarronde toename van uitstralingseffecten aannemelijk. Ook een lage dam neemt deze effecten richting overwinterende vogels niet weg.</p>	<p>De verstoring als gevolg van horeca-activiteiten, zeker in de winterperiode, is van een geheel andere orde dan de mogelijke verstoring door grootschalige evenementen in de open lucht. Overigens wordt in het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Boulevard-West de locatie waar horeca mag worden gevestigd beperkt tot een deel van het Strandeiland dat op ten minste 100 meter afstand van de grens van het Natura-2000 gebied is gelegen.</p>
2.23	<p>Appellant stelt vast dat 0,8 hectare van het Strandeiland binnen de Natura 2000 begrenzing ligt. Door de voorziene wijze van aanleg van het Strandeiland zal de instandhouding van het areaal kranswieren niet behaald worden.</p> <p>vraag 13 Welke belangenafweging ligt ten grondslag aan de keuze om het Strandeiland deels binnen Natura 2000 te situeren?</p>	<p>(Zie ook antwoord op vraag 8 bij 2.19)</p> <p>Opgemerkt wordt dat het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Boulevard West bij de vaststelling zodanig zal worden aangepast dat het ruimtebeslag van het Strandeiland binnen de Natura 2000 begrenzing wordt beperkt tot hooguit 0,6 hectare.</p> <p>Bij de planopzet is er naar gestreefd om het Strandeiland zoveel mogelijk buiten het Natura 2000-gebied te situeren. Dit is niet volledig mogelijk gebleken, om de volgende redenen:</p> <p>1. Het is gewenst om het Strandeiland als een feitelijk eiland vorm te geven. In de stedelijke omgeving van de historische stad van Harderwijk is een locatie gewenst waar recreatief gebruik</p>

		<p>van het Veluwemeer mogelijk wordt gemaakt voor zwemmen/baden vanaf een strand-achtige omgeving. De strand-omgeving past niet direct bij de stedelijke sfeer van de boulevard en haar kades. Om nu toch een strand te creëren op een beperkte fysieke afstand, maar een behoorlijke emotionele afstand van het stedelijke gebied van de boulevard wordt er voor gekozen het strand op een eiland aan te leggen.</p> <p>2. De havenfunctie van Harderwijk maakt dat er verschillende soorten havens nodig zijn. Om het gewenste aantal havens met de gewenste sfeer aan te kunnen bieden wordt er voor gekozen een havenkom te creëren tussen het strandeiland en de boulevard. Het Strandeiland moet daartoe op enige afstand van de Boulevard liggen.</p> <p>3. Om een strand van een geschikt formaat te kunnen realiseren is voldoende lengte nodig. Gelet op het eilandkarakter van het Strandeiland kan niet direct aan de oever nabij de Boulevard gestart worden met het strand. De gewenste minimale maat van het strand is alleen te realiseren als een klein deel van het strandeiland binnen het Natura 2000-gebied wordt gesitueerd.</p> <p>4. Het Strandeiland kent, gelet op de geplande functies, een zeer seizoensgebonden gebruik, sterk geconcentreerd op de zomer. In de winterperiode zal het Strandeiland uiterst rustig zijn zonder overlast naar zijn omgeving.</p> <p>5. Om het zandstrand op zijn plek te houden en te voorkomen dat het zand wordt weggespoeld door de golfslag is een beschermende pier ontworpen. Deze moet, om goed te functioneren, enigszins verder doorsteken dan het strand zelf. Daarmee komt de pier voor een klein deel in het Natura 2000 gebied.</p>
2.24	<p>Het MER geeft aan dat het industrieterrein zal worden voorzien van een brede groenzone met opgaande begroeiing waar geen mensen kunnen wandelen of recreëren. Dit heeft onze instemming.</p> <p>vraag 14 Kunt u bevestigen dat komende verzoeken van, bijvoorbeeld, duikverenigingen om vanuit de groenzones op Lorentz naar het water te mogen gaan, zullen worden afgewezen?</p>	<p>Het te water gaan van duikers vanuit de groenzones op Lorentz vormt geen onderdeel van het initiatief Waterfront. Dit is in de passende beoordeling dan ook niet expliciet beoordeeld. Daarbij kan worden opgemerkt dat het natuurlijk inrichten van de oevers tot doel heeft om de rust vanaf de landzijde te waarborgen. Bovendien staat het vigerende bestemmingsplan Lorentz de genoemde activiteiten niet toe. De toetsing van een dergelijk verzoek aan de Natuurbeschermingswet berust bij het bevoegd gezag.</p>

2.25	<p>Waarom is noch in het MER, noch in de PB melding gemaakt van de recente (2009), sterke afname van het areaal vitale kranswiervegetaties. Dit is temeer van belang omdat ook het MER opmerkt dat jaarlijks flinke veranderingen in omvang van kranswiervelden en vogelaantallen optreden en bovendien te verwachten valt dat de aantallen watervogels zullen afnemen als gevolg van toenemende recreatie en verlenging van het recreatie seizoen.</p>	zie beantwoording van vraag 3 bij 2.4
2.26	<p>Wat betreft het volgen van ontwikkelingen in de toekomst, volstaat het MER ten onrechte met de opmerking dat de komende jaren alleen de vogelstand wordt gevolgd. Waterplantenhabitats en vissoorten moeten ook bij de monitoring betrokken worden.</p> <p>vraag 15 Wat voor monitoringsprogramma (intensiteit, methode, rapportage) voor natuurwaarden bent u voornemens op te zetten teneinde de vinger aan de pols te kunnen houden?</p>	<p>Het plangebied wordt reeds sinds mei 2009 maandelijks gemonitord op watervogelaantallen en verspreiding om voorafgaande aan de plannen een goede indruk te krijgen van de instandhoudingsdoelen op de betreffende locatie. De vogelverspreiding (en aantallen) is exact ingemeten (en zal dat ook in de komende jaren worden), zodat de locatiekeuze van rustende en foeragerende vogels in beeld gebracht wordt. Deze informatie zal afgezet worden tegen de tellingen van de gehele Randmeren uitgevoerd door de Provincie Flevoland. Hiermee krijgt de Gemeente een exact beeld van de aantallen, verspreiding en trends van watervogels. De informatie zal jaarlijks gerapporteerd worden. Rijkswaterstaat heeft de afgelopen jaren de waterplantenverspreiding in beeld gebracht. Deze informatie zal de komende jaren benut worden om aanvullend op de vogeltellingen een beeld te krijgen van de ontwikkelingen. De Gemeente sluit daarbij dus aan op het bestaande monitoringsprogramma dat in het kader van het Beheerplan voor de Veluwerandmeren door RWS wordt opgezet.</p>
2.27	<p>vraag 16 Op grond waarvan ziet u geen rol voor u weggelegd om in de Mheenlandenkust invulling te geven aan de wettelijke herstelopgave voor de Roerdomp?</p>	<p>Opgemerkt wordt dat deze opmerking niet relevant is voor de bestemmingsplannen Waterfront Noord II en Waterfront-Zuid Boulevard-West.</p> <p>Ten overvloede wordt opgemerkt dat de herstelopgave voor roerdomp niet in gevaar komt door het voorgenomen plan. De geplande maatregelen staan herstel niet in de weg. Er zijn kansen voor herstel voor de soort in de Mheenlanden. Deze maatregelen hebben overigens geen betrekking op het instandhoudingsdoel voor de Veluwerandmeren, aangezien de Mheenlanden buiten de fysieke begrenzing van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren ligt. Overigens</p>

		<p>voorziet de inrichtingsvisie van de Mheenlanden in de aanleg van ruige graslanden (foerageerhabitat in zomer en winter) en de herinrichting van de monding van de Hierdense Beek, wat wel degelijk kan bijdragen aan doelen van het nabijgelegen Natura 2000 gebied.</p>
2.28	<p>Appellant handhaaft het bezwaar tegen de mogelijkheid om asbest nabij Natura 2000 gebieden te hergebruiken.</p> <p>vraag 17 Op grond waarvan neemt u thans afstand van een eerdere toezegging om geen asbesthoudende grond binnen het Waterfront te hergebruiken?</p>	<p>Momenteel is nog niet volledig bekend wat er met de asbesthoudende grond gaat gebeuren. Er worden verschillende opties onderzocht.</p> <p>De toezegging waar in de zienswijze op wordt gedoeld had betrekking op eerdere plannen om asbesthoudende grond te verwerken in het overloopterrein dat in Natura 2000 gebied is geprojecteerd. Toegezegd is dat op die locatie geen asbesthoudende grond zal worden verwerkt, aangezien provinciale en landelijke regelgeving dit niet toestaan.</p>
2.29	<p>vraag 18 Is bij de afwaardering van de saneringsurgentie van de gechloreerde koolwaterstofverbindingen, door de Provincie Gelderland rekening gehouden met de voorspelde versnelde verplaatsing hiervan naar het water?</p>	<p>Nee, bij de bepaling van ernst en spoedeisendheid hoeft geen rekening te worden gehouden met geplande toekomstige ontwikkelingen.</p> <p>De bepaling is in dit geval gebaseerd op een actualisatieonderzoek uit 2009 naar verspreiding van de grondwaterverontreiniging en naar de kwaliteit van de binnenlucht ter hoogte van het brongebied. Bij realisatie van de doorsteek zouden de grondwaterverontreinigingen in dit nieuwe oppervlaktewater kunnen draineren. Een dergelijke ingreep vraagt bij meer dan marginale invloed (dan) ook dat een saneringsplan in het kader van de Wet bodembescherming vooraf wordt ingediend waarin wordt aangegeven hoe met deze mogelijke verplaatsing van de verontreiniging wordt omgegaan. Hierin dienen maatregelen te worden beschreven om eventuele negatieve effecten tegen te gaan en/of de effecten te monitoren. Dit plan wordt dan vervolgens in procedure gebracht.</p>
2.30	<p>vraag 19 Op grond van welk meetbaar criterium kunt u het consortium bewegen de kosten te dragen voor een sanering van uitspoelende gechloreerde koolwaterstofverbindingen?</p>	<p>Over de verdeling van kosten van milieusanering zijn met het consortium al afspraken gemaakt.</p>
2.31	<p>Appellant is ingenomen met de maatregelen tegen lichtuitstraling in de richting van het water en met het voornemen om de nieuwe boulevard rijkelijk van bomen te voorzien.</p> <p>vraag 20 Waarom neemt u afstand van de oproep van de CDA raadsfractie om invulling te geven aan het verzoek om via bouwvoorschriften de</p>	<p>Wij onderschrijven de intentie om de vestiging van huis- en gierzwaluwen te stimuleren.</p> <p>In overleg met het consortium zullen wij bevorderen dat bij de realisering van de plannen maatregelen worden genomen (door het stellen van voorwaarden) om de vestiging van huis- en gierzwaluwen te stimuleren.</p>

	vestiging van huis- en gierzwaluwen te stimuleren?	
--	--	--

Reactie 3		
	Samenvatting	Commentaar
3.1	De reeds ingediende zienswijze van 15 maart j l . gericht is tegen de volgende bestemmingsplannen die nog ter visie liggen: o Waterfront- Noord II o Waterfront-Zuid, Boulevard-West	Deze zienswijze wordt wel betrokken in de vaststellingsprocedure van de beide genoemde bestemmingsplannen, maar bevat geen elementen die aanleiding geven om wijzigingen aan te brengen in de genoemde bestemmingsplannen.
3.2	In de gehele planvorming van het Waterfront is geen rekening gehouden met de schepen van reclamanten. De gemeente heeft aangegeven dat alle betrokken schepen na 1 januari 2013 verwijderd dienen te zijn, zonder aanbod van een alternatief. Gelet op de bewoordingen van dit gemeentelijke voornemen in de betreffende brief van 11 februari 2010 kon bij indieners van de zienswijze redelijkerwijs de mening postvatten dat de gemeente intern inhoudelijk reeds afwijzend op verzoeken om behoud ligplaatsen heeft beslist.	De schepen waar deze zienswijze betrekking op heeft zijn niet gelegen in het plangebied van dit bestemmingsplan, maar binnen het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Waterstad. Dat bestemmingsplan is vastgesteld in 2008. Er is geen aanleiding om in het plangebied van het voorliggende bestemmingsplan te voorzien in vervangende ligplaatsen voor de schepen van de indieners. Overigens bepaalt het bestemmingsplan niet welke schepen in de haven komen te liggen.
3.3	Gelet op de uitlatingen en bewoordingen van wethouder Waterfront en de Directeur Waterfront bij de overhandiging van de zienswijze op donderdag 18 maart j l . , concludeerden reclamanten dat er een bereidverklaring was aan de zijde van wethouder en de Directeur Waterfront om in de planvorming rekening te houden met de toevoegende waarde van en daaraan inherent het creëren van ligplaatsen voor traditionele schepen in de (aan te leggen) havens van Harderwijk.	De bereidheid om een gesprek aan te gaan houdt geen verband met de procedure van de bestemmingsplannen waartegen deze zienswijze is gericht.
3.4	Verwezen wordt naar een met name genoemde zienswijze met betrekking tot het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Boulevard-West welke als ingelast dient te worden beschouwd.	De desbetreffende zienswijze (met nummer 3A) die hieronder wordt beantwoord.

REACTIE 3A		
<i>zienswijze met betrekking tot het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Boulevard-West welke als ingelast dient te worden beschouwd in zienswijze 3</i>		
	Samenvatting	Commentaar
3A.1	De belangen van de huidige ligplaatshouders in de havens van Harderwijk zijn niet op zorgvuldige wijze betrokken in de planvorming, terwijl een integrale afweging van alle te beschermen waarden eveneens ontbreekt. Voornamelijk wreekt zich dat de	De huidige ligplaatsen waar deze zienswijze betrekking op heeft zijn niet gelegen in het plangebied van dit bestemmingsplan, maar binnen het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Waterstad. Dat bestemmingsplan is

	doelstelling dat Harderwijk als cultuurhistorische Hanzestad (zie paragraaf 3.5.2.) geen invulling geeft aan de maritieme waarden die daarbij centraal dienen te staan. Voor een zorgvuldig beleid ten aanzien van ligplaatsen in de Gemeente Harderwijk dient een welstandsprofiel opgesteld te worden. Tevens dient een commissie historische schepen ingesteld te worden.	vastgesteld in 2008 en inmiddels vigerend. In het kader van de vaststelling van dat bestemmingsplan zijn geen afspraken gemaakt over het handhaven van de huidige ligplaatsen of over vervangende ligplaatsen. Er zijn geen formele redenen waarom in het voorliggende bestemmingsplan moet worden voorzien in vervangende ligplaatsen voor de indieners.
3A.2	Indiener merkt op dat het weinig zin heeft om de parkeerplaatsen voor auto's op de boulevard op te heffen en een parkeergarage te realiseren. Dit is reeds in 1997 door indiener aangegeven. Ook merkt indiener op dat er geen publiek strand gepland is.	De gemeenteraad heeft er met vaststelling van het Masterplan Waterfront en het Structuurplan Waterfront onder meer voor gekozen om de boulevard volledig te transformeren, waarbij parkeerplaatsen plaats maken voor jachthavens. Voor het parkeren van auto's worden op andere locaties vervangende parkeermogelijkheden gecreëerd. Het project Waterfront voorziet in de aanleg van een publiek strand (op het geprojecteerde Strandeiland).
3A.3	Beeldbepalende schepen dienen voor Harderwijk behouden te worden, indiener wijst met name op het behoud van Zeelandia.	Bestemmingsplannen hebben geen betrekking op behoud of instandhouding van schepen. Deze opmerking is planologisch niet relevant. Zie ook commentaar onder 3.4
3A.4	Suggesties voor het bestemmingsplan en uitwerkingsplannen: A. Voorzien van ligplaatsen voor Lorentzindustriegebied gerelateerde schepen in bestemmingsplan Havenfront Noord II. B. Ligplaatsen creëren op de A-locaties gekoppeld aan beschermd stadsgezicht voor de historische schepen in het gebied van het bestemmingsplan. De Commissie Historische Schepen geeft advies over de historische waarde van een schip. C. Toerisme gerelateerde bedrijfsvaartuigen (rondvaartboten) naar gebied Noord. D. Alle andere recreatieve vaartuigen inclusief woonarken naar jachthaven. E. Geen ligplaatsen voor polyesther schepen in of nabij beschermd stadsgezicht Waterfront.	Het reguleren van het gebruik van gemeentelijke havenvoorzieningen is vastgelegd in de 'Verordening op de havens en wateren binnen de gemeente Harderwijk' (de Havenverordening). De gegeven suggesties zijn voor de bestemmingsplanprocedure niet relevant.
3A.5	Een visie ontbreekt op het gegeven dat beeldbepalende varende monumenten een positieve uitstraling op Harderwijks' toeristische waarde hebben.	Deze opmerking is planologisch niet relevant.
3A.6	Ten onrechte wordt in paragraaf 3.5.2 van het bestemmingsplan (toelichting) een definitie van de cultuurhistorische waarde van Harderwijk als Hanzestad achterwege gelaten. Uitsluitend wordt verwezen naar de twee botters op de werf, de molen en de Vischpoort.	De tekst waarop wordt gedoeld betreft een samenvatting van de Regionale Structuurvisie Noord-Veluwe. De opmerking is niet relevant voor hetgeen in het bestemmingsplan wordt bepaald.

3A.7	In paragraaf 3.6.2 wordt wederom nagelaten om bij de combinatie water en waarden in het stedelijk gebied historische binnenstad en beschermd stadsgezicht de verknooptheid met de monumenten op het water weer te geven. Bovendien wordt nagelaten in beschouwing te nemen dat de woonarken in de Vissershaven hun ligplaatsen behouden.	Deze opmerking is niet relevant voor hetgeen in het bestemmingsplan wordt bepaald. Het al dan niet handhaven van de woonarken in de Vissershaven valt buiten het bestek van dit bestemmingsplan.
3A.8	In paragraaf 4.3 wordt bij de gewogen waarde van het stedelijk landschap nagelaten de nautische component te betrekken. In de derde alinea onder Binnenhaven staat geformuleerd: "hiermee wordt relatie tussen stad en water hersteld". De motivatie voor de wijze waarop dit wordt hersteld ontbreekt.	Inderdaad is in de toelichting niet nader gemotiveerd waarom met de beoogde ruimtelijke ingrepen in het plangebied de relatie tussen stad en water wordt hersteld. Overigens is deze opmerking niet relevant voor hetgeen in het bestemmingsplan wordt bepaald.
3A.9	In paragraaf 5.2 wordt gesteld dat "Water" een veelheid van functies heeft met recreatief medegebruik als prominente functie. Indien er vraagt zich af wat het recreatieve medegebruik inhoudt.	Onder recreatief medegebruik wordt bedoeld op het gebruik van het water voor recreatieve doeleinden, zoals zwemmen, vissen, varen met en aanleggen van recreatievaartuigen.
3A.10	Indiener beveelt aan na te denken over wijzigingen in voorzieningen voor ligplaatsen in het kader van paragraaf 6.1.1 van de toelichting.	Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om in en langs in het water voorzieningen voor ligplaatsen te realiseren.
3A.11	In het verleden werden klassieke schepen juist geworven. Niet valt in te zien waarom de gemeente haar inspanningen niet opnieuw zou intensiveren om klassieke schepen binnen de stadspoort te halen. De Zeelandia is een 'bijzonder schip'. Bepaalde rechten dienen te worden gerespecteerd.	Deze opmerking is niet relevant voor hetgeen in het bestemmingsplan wordt bepaald.
3A.12	Waarom genieten de eigenaren van woonarken een voorkeurspositie ten opzichte van alle ligplaatshouders die de aanzegging hebben gehad zich te verwijderen per brief van B & W eind 2009 respectievelijk 11 februari 2010.	De bedoelde schriftelijke aanzeggingen hebben betrekking op schepen die zijn gelegen binnen de begrenzing van het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Waterstad. In dit (in 2008 vastgestelde) bestemmingsplan is de bestemming van de Lelyhaven (met omgeving) gewijzigd van industriegebied naar gemengd gebied, met hoofdfunctie wonen. Dit geldt niet voor de woonarken in de Vissershaven; deze liggen buiten de begrenzing van het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Waterstad.
3A.13	Niet valt in te zien waarom niet zorgvuldiger is omgegaan met de belangen van ligplaatshouders die langer dan 20 jaar vanuit hun woonvaartuig hun bedrijf uitoefenen in Harderwijk.	Sinds 2009 wordt met de scheepseigenaren gesproken over de toekomst van de schepen. Het proces dat is opgestart loopt en krijgt een verder vervolg in de komende periode. In het kader van hetgeen in dit bestemmingsplan wordt bepaald is deze opmerking niet relevant.

3A.14	<p>Indiener meent dat in strijd met al zijn opgebouwde rechten op ligplaats vanaf 1980 hem een verwijderingaanzegging is gedaan. Dat is in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur. Bedoeld wordt hier de brief (..) met verzenddatum 11 februari 2010. Nalaten is bezwaar- of beroepsmogelijkheid tegen het besluit met diep ingrijpende gevolgen voor belanghebbende te vermelden. Het College van B en W wordt hierbij verzocht een eenduidig besluit te nemen ten aanzien van behoud of verwijdering ligplaats zodat aan de rechthebbenden hun bezwaar- en beroepsmogelijkheden zal zijn verduidelijkt zal zijn. De bedoelde brief van 11 februari 2010, zal tot een reactie op dit verzoek is ontvangen van B en W als non-existent worden beschouwd.</p>	<p>De scheepseigenaren zijn zowel mondeling als schriftelijk in kennis gesteld van het feit dat, in verband met de realisering van het plan Waterfront, de Lelyhaven en de Noord-Oostelijke kade van de Vissershaven per 31 december 2013 leeg moeten zijn. Deze vooraankondiging loopt vooruit op de formele aanzegging, die pas in een later stadium zal worden gedaan. Met de vooraankondiging heeft de gemeente beoogd zorgvuldig te zijn in die zin dat de eigenaren tijdig op de hoogte zijn van de ontwikkelingen.</p> <p>In het kader van hetgeen in dit bestemmingsplan wordt bepaald is deze opmerking niet relevant.</p>
3A.15	<p>De rechtsgrondslag ontbreekt, althans de grondslag tot het besluit om rechten van ligplaatshouders per 01-01-2013 vervallen te verklaren ontbreekt. Dit is in strijd met het recht, door-onder meer- de ondeugdelijke motivering. Dit omdat reeds zeer lang bestaande rechten van ligplaatshouders ingetrokken zullen worden zonder een bruikbaar alternatief aan te bieden. Mogelijk dat er na besprekingen hierover nog ruimte wordt gecreëerd.</p>	<p>In aansluiting op het commentaar onder 3.14 geldt dat de formele aanzegging uiteraard moet uiteraard voldoen aan de formele eisen die daarvoor gelden.</p> <p>In het kader van hetgeen in dit bestemmingsplan wordt bepaald is deze opmerking niet relevant.</p>
3A.16	<p>Uit een in februari 2010 gevoerd gesprek is gebleken dat er een zekere bereidheid bij de Waterfront projectleiding bleek om voor de Zeelandia een plek te zoeken. Voorgesteld is om ligplaatsen te creëren aan de strekdam buiten het Dolfinarium op palen voor de PWA of aan de Stadswerf waar nu Eerland zit.</p>	<p>Er is zeker de bereidheid om een gesprek aan te gaan. Deze bereidheid houdt geen verband met de procedure van het bestemmingsplan waartegen deze zienswijze is gericht.</p>
3A.17	<p>Een te creëren strandeiland in het bestemmingsplan zou op meer overtuigende wijze de verdwenen recreatiemogelijkheden moeten compenseren van de strandvoorzieningen aan de boulevard-zuid.</p>	<p>Met het opnemen van een strandeiland in de plannen voor het Waterfront is beoogd om een recreatiestrand voor Harderwijk te realiseren. Daarbij wordt gestreefd naar het bieden van attractieve recreatiemogelijkheden. Van compensatie is geen sprake.</p>
3A.18	<p>Het zo goed mogelijk laten aansluiten van het watergebied met de gebouwde stad is een voorwaarde voor het laten slagen van de Waterfrontbestemmingen. Naar de mening van indiener is het tot dusverre niet voldoen aan die voorwaarde een ernstige tekortkoming in het ter visie neergelegde bestemmingsplan. Indiener acht dit bestemmingsplan een eenzijdig, slecht doordacht en juridisch aanvechtbaar plan, aangezien er nog keuzes gemaakt moeten worden omtrent maritieme zichtbepalende elementen voor Harderwijk.</p>	<p>In het bestemmingsplan Waterfront-Zuid Boulevard West zijn al de nodige keuzen gemaakt die zijn gericht op het goed laten aansluiten van het watergebied met de gebouwde stad.</p> <p>Hoe een en ander precies wordt ingevuld is nog niet gedetailleerd bepaald. Binnen de kaders die het bestemmingsplan stelt zijn daarvoor naar onze mening goede mogelijkheden.</p>

Reactie 4		
	Samenvatting	Commentaar
4.1	Reclamant verzoekt in het vast te stellen plan te bepalen dat enkel de buitenopslag van goederen is verboden op gronden die grenzen aan gronden met een verkeersbestemming welke tevens zijn gelegen buiten een bouwvlak.	Naar aanleiding van deze zienswijze zal de regeling voor buitenopslag op bedrijfsperven worden aangepast.
4.2	Reclamant verzoekt de gemeente in het vast te stellen plan te bepalen dat erfafscheidingen tot 3 meter hoog mogen zijn, met uitzondering van gronden gelegen buiten een bouwvlak op plaatsen waar een bedrijfsbestemming grenst aan een verkeersbestemming waar afrasteringen tot 1,50 meter toegelaten zijn.	Naar aanleiding van deze zienswijze zal de regeling voor erfafscheidingen op bedrijfsperven worden aangepast.

Reactie 5		
	Samenvatting	Commentaar
5.1	Indiener merkt op dat het plan forse inbreuk pleegt op de aangewezen delen van Natura 2000-gebieden. De voorziene plannen zullen deels aangelegd worden binnen de grenzen van aangewezen Natura 2000-gebieden. Dat is naar zijn opvatting in strijd met de regelgeving.	De Natuurbeschermingswet 1998 bepaalt dat ingrepen in of nabij een Natura 2000-gebied alleen toelaatbaar zijn als aangetoond is dat dit verenigbaar is met de instandhoudingdoelstellingen voor dat Natura 2000-gebied. In een Passende beoordeling is aangetoond dat het totale project Waterfront verenigbaar is met de voor de Veluwerandmeren geldende instandhoudingdoelstellingen.
5.2	In de beschrijving behorende bij het plan staat op bladzijde 12 dat watersport-gerelateerde bedrijven gevestigd zullen worden, met een detailhandelsgedeelte. Dit is in strijd met de regels welke zijn vastgesteld voor Lorentz.	Voor het plangebied Uitbreiding Lorentzhaven zijn specifieke regels opgesteld. Op grond van die regels wordt op dit deel van Lorentz de vestiging van watersport-gerelateerde bedrijven met een detailhandelsgedeelte toegestaan.
5.3	Compensatie door 35 ha land in water aan te leggen zou volgens de nieuwe regelgeving (hetgeen staat op bladzijde 28 van de toelichting) niet meer van toepassing zijn. Reclamant vraagt of de gemeente daadwerkelijk voornemens is om geen compensatie toe te passen. Indien er geen compensatie gaat plaatsvinden, hoe verhoudt zich dat ten opzichte van de invulling (compensatie) welke eerder is voorzien in de Mheenlanden (Waterfront Noord)?	De verplichting om te voorzien in watercompensatie vervalt alleen als de Tweede Kamer instemt met (de desbetreffende passage in) het Nationaal Waterplan, dat al door het kabinet is vastgesteld. Door de val van het kabinet is de behandeling van dit plan in de Tweede Kamer uitgesteld. Alleen als dat toch nodig zou blijken te zijn zal de compensatie plaatsvinden door herinrichting (terreinverlaging) van het gebied De Mheenlanden. De toelichting bij het bestemmingsplan zal op dit punt worden aangevuld.

5.4	Op bladzijde 30 van de toelichting staat dat er geen geluidsgevoelige objecten zijn voorzien in het plangebied. Hoe verhoudt zich dat ten aanzien van de mogelijkheid dat er wel bedrijven gevestigd kunnen worden in milieucategorie 5, en met de passage op bladzijde 31 dat met een wijziging wel grote lawaaimakers zijn toegestaan.	Geluidsgevoelige objecten zijn bijvoorbeeld woningen of scholen. Deze functies worden niet toegestaan in het plangebied. Bedrijven die veel geluid produceren kunnen (na planwijziging) wel in (een gedeelte van) het plangebied worden gevestigd.
5.5	Er staat in het plan dat er een groene zone zal komen tussen de bedrijven en het water, alsmede tussen het parkeerterrein en het water. Naar de mening van reclamant is die zone in het plan onvoldoende gewaarborgd. Hetgeen op bladzijde 22 van de regels staat geeft te veel ruimte voor andersoortige invulling. Reclamant adviseert een strook van voldoende breedte op te nemen, zoals bij het naastgelegen industrieterrein Lorentz.	Het plan voorziet in de aanleg van een oeverzone met een totale breedte van 60 meter. In paragraaf 2.2 van de toelichting is beschreven en geïllustreerd hoe de oeverzone zal worden ingericht. De maat en de inrichting van de zone is vergelijkbaar met de al bestaande groene zone langs het naastgelegen industrieterrein Lorentz. De voorschriften staan hier geen andere functies toe dan water, groen en oevers.
5.6	Economische uitvoerbaarheid is volgens opstellers van het plan voldoende verzekerd door dekking uit de algemene reserves van het grondbedrijf. Dit staat aangegeven op bladzijde 41. Reclamant is van mening dat de economische uitvoerbaarheid hiermee onvoldoende is gewaarborgd.	In paragraaf 6.2 van de toelichting bij het bestemmingsplan is aangegeven dat en op welke wijze de economische uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is gewaarborgd.

Reactie 6		
	Samenvatting	Commentaar
6.1	<p>Het blijkt dat eerdere compensatie voor Waterfront-Noord in de Mheenlanden niet langer noodzakelijk is.</p> <p>Het is zeer waarschijnlijk dat er rustgebieden worden aangelegd in het water ter grootte van 50 ha. Dit baart reclamant zorgen ten aanzien van o.a. de vaarmogelijkheden in dat gebied, gezien de ligging van het haventje Van den Berg.</p>	<p>De noodzaak om te voorzien in watercompensatie vervalt alleen als de Tweede Kamer instemt met (de desbetreffende passage) in het Nationaal Waterplan, dat al door het kabinet is vastgesteld. Door de val van het kabinet is de behandeling van dit plan in de Tweede Kamer uitgesteld.</p> <p>Als zou blijken dat de compensatie toch nodig is, dan zal die worden gerealiseerd plaatsvinden door herinrichting (terreinverlaging) van De Mheenlanden. De toelichting bij het bestemmingsplan zal op dit punt worden aangevuld.</p> <p>De vaarmogelijkheden in het gebied worden door het inrichten van de rustgebieden niet wezenlijk geschaad. Het desbetreffende gebieden zijn zo ondiep dat daar nu al nauwelijks sprake is van vaarmogelijkheden.</p> <p>Bij de begrenzing van het noordelijke rustgebied is rekening gehouden met instandhouding van de bereikbaarheid van het haventje van Van den Berg.</p>

6.2	<p>Het aanleggen van rustgebieden in het water als compensatie voor het in gebruik nemen van Natura 2000-gebieden voor o.a. industrie kan geen reële optie genoemd worden. Het zal op een andere manier (plaats) moeten vinden welke thans door reclamant niet is te voorzien.</p> <p>Reclamant wil daarom graag op de hoogte gehouden worden van eventuele ontwikkelingen in het gebied.</p>	<p>De rustgebieden zijn niet bedoeld, en ook niet nodig, als compensatie voor het in gebruik nemen van Natura 2000-gebieden voor o.a. industrie.</p> <p>De rustgebieden worden uitsluitend aangewezen om blijvend rustige plekken in stand te houden waar watervogels naar kunnen uitwijken wanneer zij in de wintermaanden in het Wolderwijd worden verstoord door vaarbewegingen.</p>
-----	---	---

5. Conclusies

Naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen en de daarop gegeven reacties wordt het volgende voorgesteld:

Voorgesteld wordt om zienswijzen 1, 2, 3, 5 en 6 niet te delen, voor zover deze betrekking hebben op het ontwerp-bestemmingsplan Waterfront-Noord II. Deze zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan Waterfront-Noord II bij vaststelling.

Voorgesteld wordt om zienswijze 4 te delen, en het bestemmingsplan Waterfront-Noord II naar aanleiding van deze zienswijze bij vaststelling op de volgende punten aan te passen:

- in de regels (artikel 3) zal de regeling voor buitenopslag op bedrijfspercelen worden aangepast;
- in de regels (artikelen 3 en 4) zal de regeling voor erfafscheidingen op bedrijfspercelen worden aangepast.

Waar nodig wordt de toelichting bij het bestemmingsplan aan de bovengenoemde wijzigingen aangepast.